

Un any decisiu

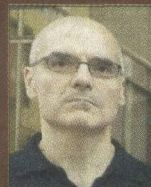
Quinze personalitats de diferents àmbits de Catalunya analitzen per a El Punt Avui les perspectives del 2013. Un any que es veu amb preocupació per unes dificultats que no sembla que tinguin final, però també amb l'esperança que, al capdavant, ens en sortirem. També nacionalment ■ P18-23

Joan Massagué

Marçal Sintes

José García
Montalvo

Teresa Helbig

Carme
Forcadell

Paco Pérez

Miquel
Vilardell

Xavier Albertí

Dídac Ramírez

Josep Lluch

Salvador
Cardús

Ada Colau

Miguel Ángel
Gimeno

Bartomeu Marí

Jordi Roglà

Reptes per al 2013

Un any clau

JOAN MASSAGUÉ
INVESTIGADOR

MARÇAL SINTES
DIRECTOR DEL CCCB

J.G. MONTALBO
CATEDRÀTIC D'ECONOMIA DE LA UPF

TERESA HELBIG
DISSENYADORA DE MODA

CARME FORCADELL
PRESIDENTA DE L'ANC

PACO PÉREZ
CUINER

MIQUEL VILARDELL
PRESIDENT COL. METGES BARCELONA

XAVIER ALBERTÍ
DIRECTOR DEL TNC

DÍDAC RAMÍREZ
PRES XARXA VIVES UNIVERSITATS

JOSEP LLUCH
EDITOR DE PROA I PÒRTIC

SALVADOR CARDÚS
SOCIÒLEG

ADA COLAU
PORTAVEU DE PAH

MIQUEL A. GIMENO
PRESIDENT DEL TSJC

BARTOMEU MARÍ
DIRECTOR DEL MACBA

JORDI ROGLÀ
DIRECTOR DE CÀRITAS DE BARCELONA

FIRMES Quinze personalitats reflexionen sobre les perspectives del futur més pròxim

Avancem amb la ciència

Estem vivint uns moments de convulsió profunda, temps difícils en el pla econòmic, però el missatge és forçosament optimista. El 2013 es preveu un any ple d'obstacles, però cal assegurar que a Catalunya les decisions que es prenguin en matèria científica, en l'àmbit de les ciències biomèdiques, per als pròxims anys seguiran el mateix patró que en aquests dos últims cursos. El govern ha fet molt bé de podar el sistema de recerca català sense dessagnar-lo, mantenint i protegint la ciència d'excel·lència que s'està fent al

país. Tot i que és cert que és aquesta ciència la que més compta, la que ens fa forts en tots nivells, no és l'única que cal preservar. Per créixer i sumar en excel·lència necessitem una base àmplia de científics que facin bona recerca i que puguin excel·lir en un futur. La ciència d'excel·lència, aquella que realment transforma el coneixement i les societats, brolla d'un riu científic carregat d'aigua. Sense una massa crítica important d'investigadors, la ciència de primer nivell difícilment es podria produir i la que hi ha es marciria.

Així mateix, aquest podria ser també un bon moment per agrupar el que tenim, perquè la dispersió en petits grups no ens és favorable. Per mantenir i realçar el que, amb tant d'esforç, el país ha volgut construir, cal interconnectar insti-

matge desitjada en un món científic completament globalitzat. Necessitem estandards que es puguin moure per l'oceà de la ciència internacional amb sol·lència, per acostar-se i competir amb aquells que la lideren. Catalunya té a mà tots els ingredients per triomfar en el desenvolupament de l'economia del coneixement. Si no badem, tot i els temps adversos d'avui, el país pot seguir produint saber, que ben aprofitat genera al seu torn riquesa cap a la societat que ha estat capaç de protegir-lo.

I un apunt sobre el càncer. Des del tombant de segle, estem adquirint gradualment el control sobre la malaltia. Cada dia s'estan crivellant molècules per veure les que són curatives contra determinats tipus de mutació, les que corresponen a un determinat tipus de càncer que té una persona. En molts i molts casos, el càncer ja no és una sentència de mort.

"Per créixer i sumar en excel·lència necessitem una base àmplia de científics que facin bona recerca i que puguin excel·lir en un futur"

tuts acadèmics amb instituts hospitalaris per aconseguir ser més forts i no espatllar el que s'ha creat amb tanta cura. Un sistema excessivament fragmentat no projecta la

Aquest seria un pensament propi del segle XX. Al segle XXI cal veure'l com una malaltia seriosa, greu, però manejable, curable, podríem dir, normal. Estic convençut que l'any 2013 seguirem coneixent nous avenços que procuraran noves esperances.

Joan Massagué

Institut de Recerca Biomèdica (IRB Barcelona)
Memorial Sloan Kettering Cancer Center

Reptes per al 2013

Guanyar avui el demà

En relació amb el món de la cultura, i més concretament pel que fa als museus i centres culturals, el primer i principal repte no és altre, avui, que assegurar-ne el funcionament després d'haver viscut successives retallades des de l'inici de la crisi ençà. El seu funcionament, no ho oblidem, és fonamental no sols per a la projecció de la nostra cultura al món i per al gaudi de tots els ciutadans, sinó també perquè l'activitat de molts creadors, associacions, petites empreses, etcètera, que es desenvolupa a l'entorn d'aquestes institucions, es pugui continuar oferint.

En aquests moments, la continuïtat es troba, en la majoria dels casos, certament amenaçada per la minva en les aportacions de les administracions públiques, aportacions que s'han reduït de manera dràstica.

Així mateix, la crisi ha fet que les empreses privades hagin minimitzat en molts casos les seves partides destinades a patrocinis en l'àmbit de la cultura. També s'ha registrat una tendència a la baixa quant al consum cultural dels ciutadans causada pel mal moment econòmic.

Des del meu punt de vista, la dramàtica crisi que patim hauria de servir per millorar el model tradi-

cional dels museus i centres culturals, per tal de fer-los més autònoms i més musculats. Aquest canvi de model —que és alhora un canvi de mentalitat— implica principalment que aquestes institucions culturals mirem enfora de les nostres parets amb molta més ambició i intensitat. Així, caldria que no abandonéssim un cop passada la crisi els actuals esforços per les coproduccions, el treball conjunt i l'intercanvi d'experiències.

Així mateix, és imprescindible que en el futur siguem capaços de generar una major proporció d'ingressos propis, cosa que ens faria menys dependents del finançament públic, i que, alhora, trobem fórmules reforçades de col·laboració i fins i tot d'associació estable amb agents del sector privat.

Per la seva part, caldria que les administracions públiques establissin, en diàleg amb tot el sector, els grans objectius i l'estratègia a seguir. Alhora, haurien d'acordar el rol a jugar per part de cada nivell d'administració en relació amb els diversos museus i centres culturals.

Un cop establerts objectius i estratègia, el paper de les administracions s'hauria de concentrar a propiciar el canvi de model de què parlava abans, proporcionant acompanyament i solucions, així com articulant mecanismes operatius que, per exemple, fomentin la relació entre el conjunt de museus i centres culturals, els ajudin a incorporar plenament la dimensió digital en els seus discursos o impulsin la seva projecció exterior.

Marçal Sintès

Director del CCCB

Dinàmica canviant

El 2013 ens tornarà a posar a prova. En la moda, com en qualsevol indústria en aquest context de crisi, haurèm de treballar de valent per continuar oferint productes diferents i especials que aportin valor afegit per a un consumidor que continuarà demanant dissenys que el facin sentir especial, en un moment en què tots ens ho pensem una mica més a l'hora de fer una despesa.

El temps actual porta associada una sensació d'incertesa que es pot copsar també en la moda. No hi ha tendències generals clares: es porta tot, tot és vàlid. No s'imposa cap tendència per sobre de les altres, de manera que la moda ofereix actualment unes opcions molt heterogènies. A més, els canvis són constants i ràpids, res no roman molt de temps. Fins ara el mercat ha estat dominat per la moda consumida de manera massiva, i amb cicles de vida molt curts. Però la dinàmica ha començat a canviar, i estem observant un retorn amb més força cap a valors que només defensàvem uns quants, com poden ser la vida útil de la peça, la seva qualitat, i la producció local i sostenible. Tot i la incertesa que sembla associada al 2013, la passió per la feina ha de poder més que la crisi: no és moment d'aturar-se, sinó d'anar endavant, continuar innovant i fer coses diferents.

Les xarxes socials ens han d'ajudar

a donar a conèixer el que es fa, a mostrar en què es treballa. Cal involucrar més professionals en la promoció de la moda: no es tracta només de dissenyadors, patronistes, talladors, cosidors... És important també comptar amb professionals d'àmbits diferents que contribueixin a la presentació del producte i també al seu reconeixement per part del públic.

La moda s'ha vist i s'ha tractat massa vegades amb un aire de frivolitat. Cal però, i encara més en aquest temps, reconèixer el paper que representa dins l'economia del país i atorgar-li el lloc que li correspon. No es poden menystenir ni el volum de negoci que suposa ni el nombre de llocs de treball que genera. Aquest és un sector que, vist des de fora, sembla polaritzat per dos tipus d'indústries, la de les cadenes de grans produccions i la de les grans firmes de moda. Hi ha, però, un espai intermediari ocupat per aquelles firmes que volem oferir un producte més personal i adaptat al que necessita cada client. Una oferta basada en l'exclusi-

tat, el tracte personal i en l'experiència que significa fer-se un vestit a mida, que transmet una determinada sensibilitat, i que porta el segell de l'autor.

L'artesania, en aquests casos, hi té un paper important. Els artesans de l'agualla tenen així la possibilitat d'expressar les seves habilitats amb aquests tipus de produccions, que afegeixen valor a la peça de vestir. En aquest segment del mercat ens continuarem movent empreses de mida més reduïda, que apostem per produccions locals i no deslocalitzades, com pot ser la nostra, en les quals tot el procés de producció, des de la creació fins al lliurament del producte final, és fet al territori. És ara més important que mai donar suport a aquest tipus d'empreses, per evitar-ne la pèrdua.

Teresa Helbig

Dissenyadora de moda

Un altre any per oblidar

A hores d'ara ja sembla molt clar que el 2013 no serà un bon any econòmic. Les previsions d'organismes internacionals i centres especialitzats, alienes a l'optimisme sense fonament del govern de Rajoy, indiquen que el PIB caurà entre un 1,3% i un 1,6%. De fet, l'any que acaba no ha estat tan dolent com ho podria haver estat, a causa de l'augment del consum en el tercer trimestre com a conseqüència de l'avanç de les decisions de compra per l'augment de l'IVA i l'increment de venda d'habitatges en aquests últims mesos per aprofitar els avantatges fiscals. En certa manera el 2012 ja ha absorbit una part del 2013. La bona notícia és que, almenys en aquests moments, les previsions pel 2014 són de creixement tènue, però positiu. Desafortunadament no és previsible que es creï ocupació ni l'any que ve ni el següent.

L'any 2013 començarà amb la mateixa indefinició quant al tema del rescat, encara que sembla clar que serà l'any del rescat. L'alternativa seria continuar pagant uns interessos molt alts pel deute, que es mengen tot l'esforç que els ciutadans fem pagant més impostos i patint les retallades de la despesa pública.

Sectorialment l'any serà dolent per a la venda d'habitatges, després de la finalització del desgravament a l'habitatge, l'IVA superreduït per a habitatges nous i la bonificació d'un 50% de l'increment patrimonial en cas de venda futura d'un habitatge comprat el 2012. La producció industrial ha donat alguna bona notícia en els últims temps, almenys a Catalunya, però serà solament en subsectors orientats a l'exportació. El turisme segurament seguirà aportant un cert dinamisme, però també sustentat pels turistes estrangers.

L'any vinent també hauria de ser el que marqués la fi de la reordenació del sistema financer i el que establis els fonaments d'una recuperació del crèdit, que segurament no arribarà fins al 2014. La major amenaça per evitar que les coses siguin pitjor i els problemes s'allarguin és la reacció del govern i els mercats davant el coneixement, en els primers mesos del 2013, de l'incompliment del dèficit previst pel 2012. Si la reacció del govern espanyol és una nova volta de rosca a l'austeritat i un tancament dels mercats, les previsions pessimistes quedaran curtes. El govern hauria de conscienciar-se que controlar el dèficit és important, però que plantejar-se objectius impossibles, i contraproductius, afebleix la imatge exterior de l'economia quan finalment s'incompleixen.

José García Montalvo

Catedràtic d'Economia de la UPF

Reptes per al 2013

Maniobra de distracció

Abans els polítics catalans canviaven el discurs, no deien el mateix a Catalunya que a Espanya i, en canvi, ara, són els polítics espanyols els que ho fan. Un bon exemple és el senyor Rubalcava, que quan va venir a les eleccions, a fer costat a Pere Navarro, va dir que estava a favor del federalisme i el dret de decidir i, en canvi, a Madrid diu tot el contrari.

A Catalunya hi ha hagut un canvi de paradigma, estem guanyant la batalla ideològica amb arguments contundents i propostes clares, i hem demostrat que creiem en la nostra gent i el nostre futur, tot i que Espanya ens porta avantatge en la batalla mediàtica.

Tres-cents anys de dominació, d'humiliacions i menyspreus, només es poden contestar amb la revolució, amb una revolució pacífica com la que vam fer l'Onze de Setembre, com la que vam fer el dia 25 de novembre, demostrant la nostra superioritat i la nostra raó a les urnes. Per això continuarem treballant per assolir el nos-

tre objectiu de manera silenciosa i discreta, perquè nosaltres no fem escarafalls, ni som cridaners ni ostentosos, però no farem ni un pas enrere, no hem esperat gairebé tres segles per defallir, per deixar-nos abatre per uns quants fatxendes que, a falta d'arguments i propostes, utilitzen la mentida i la difamació.

"L'any 2013 ha de ser l'any que construïm les estructures d'estat per poder assolir la independència"

A l'Assemblea Nacional Catalana estem decidits a ajudar el govern en aquesta tasca, acompanyar tot el procés i fer arribar el nostre missatge a totes aquelles persones que ens vulguin escoltar, però res ni ningú no ens aturarà, no volem ni podem retornar a un estat que ens ame-

Carme Forcadell

Presidenta de l'ANC

naça, ens insulta i ens explota. Hem guanyat al carrer, hem guanyat a les urnes i hem guanyat amb la raó i amb el sentiment i, per això, l'any 2013 ha de ser l'any que construïm el nostre país, que construïm les estructures d'estat per poder assolir la independència al més aviat possible, perquè tots els pobles tenen dret a ser lliures i decidir el seu futur, sense traves i sense por. Alerta, però, amb les maniobres de distracció que a partir d'ara ens arribaran des de l'Estat. La llei Wert ha estat la primera, però n'arribaran d'altres amb què ens dispararan a la línia de flotació del vaixell, amb l'objectiu de desviar-nos del nostre objectiu, dispersar les nostres forces i minvar els nostres recursos. No permetem que res ens distregui i tinguem present que, únicament, la independència ens pot salvar de ministres obsessius i estats depredadors.

Passió, treball i diversió

Moments difícils, temps de reflexió... però al 2012 li estem extremadament agraïts perquè continuem fent allò que més ens agrada, allò que estimem, que no és una altra cosa que cuinar i fer felices les persones que vénen a casa nostra. Durant aquest any hi ha hagut moments bons i no tan bons, però, en qualsevol cas, han estat compensats pel contagi de felicitat de les persones que comparteixen les nostres taules: amics que repeteixen i altres amics que ens visiten per primera vegada. El treball, l'afany de superació o la pressió es veuen recompensats pel fet de veure persones que es desplacen des de lluny per visitar la nostra casa. En aquest 2012 L'Enoteca de l'Hotel Arts ha rebut la segona estrella Michelin, la qual cosa ha suposat una gran satisfacció per a totes les persones de l'equip, que comparteixen la seva vida, el seu temps, la seva generositat i la seva passió per aquest ofici. Es mereixen gaudir d'aquests moments tan meravellosos de recompensa.

La gastronomia, a més, té un present i un futur il·lusionant, i, gràcies a ella, som creatius, arriscats i imaginatius, i podem sortir fora de les nostres fronteres a promocionar la nostra cultura.

Però el 2012 s'acaba donant pas al 2013, un any en què continuarem esforçant-nos per ser millors, en l'àmbit professional i l'humà. Seguirem el camí que fa temps ens vam proposar. Al nostre món, aquest món de la gastronomia, continuarem compartint les nostres idees; els congressos continuaran obrint al món vivències, tècniques i conceptes. Un món que ens demostra que som nosaltres els que el fem girar.

Innovació, futur, paraules que ressonen en els meus records d'aquelles nits llunyanes d'estiu quan el Miramar encara era una fonda i l'endemà havia de fer el menú del dia. Nits d'estiu en les quals estirats al llit, mirant cap al sostre, jo li preguntava a la Montse, la meua meravellosa dona, què faig demà de menú? I ella em deia: "Arròs a la cubana, Paco, i de pressa!"

Paco Pérez

Cuiner

En defensa d'un sistema sanitari d'excel·lència

Des de fa anys el nostre país gaudeix d'un sistema sanitari d'excel·lència. Està reconegut com un dels millors models, per experts i ciutadans. Tots hom, ciutadans, professionals, treballadors sanitaris, volem que continuï amb les característiques actuals, com un servei públic universal i equitatiu que es complementa amb un sistema privat.

L'actual crisi econòmica el posa en perill. El dèficit econòmic ha estat responsable d'unes retallades importants, que han afectat i afecten professionals i treballadors sanitaris, amb un augment de les llistes d'espera, amb la supressió de contractes eventuais interins i, malgrat això, la professionalitat de tots ha aconseguit que la qualitat de l'acte sanitari no se n'hagi ressentit; però això ha anat a càrrec d'una dedicació i un esforç molt gran de tothom.

En aquests moments no es poden presentar noves retallades que afectin professionals i treballadors. Cal fer plantejaments diferents, i buscar una millor eficiència amb canvis estructurals, amb agrupació o eliminació d'empreses públiques; el desplegament de l'Agència de Qualitat, per intentar disminuir la variabilitat en la pràctica mèdica; revisar i planificar la cartera de serveis, d'acord amb la seva eficiència –sempre tenint en compte resultats de salut–, i posar en funcionament polítiques de salut pública i medicina preventives.

Totes aquestes mesures ens donaran resultats a mitjà i llarg termini i, per tant, per fer front a la immediatesa, es fa necessari buscar nous recursos finalistes per a Salut, que han de sortir d'un consens amb totes les forces polítiques. Cal un

pacte polític per a la sanitat i discutir on anar a buscar més recursos, sigui via impostos, tenint sempre en compte la fiscalitat, o via taxes, en totes aquelles coses que tenen relació amb problemes de salut, etc. Si no s'obtenen més recursos per al sistema públic, serà difícil mantenir la qualitat, malgrat els esforços de tots.

A Catalunya la medicina pública i la privada conviuen des de fa anys, tot buscant la complementarietat. Cal que ambdues estiguin ben definides, amb portes d'entrada diferents, al mateix temps que hem de potenciar-les. Els models de gestió poden ser diversos dins el sistema públic de salut, però cal intentar apostar sempre per una gestió sense ànim de lucre. Els diferents sistemes de gestió han de ser avaluats amb objectivitat per agents externs independents de qualitat i eficiència, per veure quin és el millor model i poder-lo aplicar.

Estem en moments difícils, però és necessari que tots els agents implicats remem en la mateixa direcció, perquè hi haurà vents que bufaran en moltes direccions i, per arribar a bon port, cal conèixer on volem anar, i crec que tots coincidim que volem continuar gaudint d'un sistema de salut excel·lent.

Miquel Vilardell

President del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona

Renovar-se i regenerar-se

Ja fa uns dies que ens hem tirat a l'esquena l'últim 21 d'aquest calendari i es veu que el nostre petit món encara no s'ha extingit. Això sí, malgrat les nombroses profecies que s'animaven a quantificar generosament el panorama del futur, ara sembla indiscutible que el 2012 ha estat un dels anys més exigents que haurà viscut darrerament el teatre català. Tots som conscients que el seu futur més o menys immediat dependrà directament de la qualitat amb què sapiguem respondre als interrogants que han quedat sobre la taula, i que previsiblement encara ens acompanyaran al llarg dels propers anys. Serà essencial, doncs, que siaguem capaços de consolidar el compromís actiu que tenim amb la nostra societat de la manera més honesta i exigent, molt precisament ara que s'han començat a consolidar tendències i que s'han sabut reposar a la nostres sales tants èxits de públic, molts dels quals d'autoria catalana. Per bé que a primer cop d'ull el 2012 ens hagi tornat a deixar una cartellera raonablement amable i tranquil·la, resultaria un greu error ignorar que s'han començat a obrir debats apassionats que encara caldrà estimular més i escoltar millor, si volem evitar que el nostre paisatge escènic s'encalli en automatismes focalitzats en la por i les falses il·lusions. Al llarg dels últims anys, la societat catalana ha apostat per invertir amb decisió en el seu teatre, i aquest 2012 ens ha recordat que ara és el moment de demostrar més que mai que la inversió feta ha valgut la pena, i que els ciutadans d'aquest país tenim necessitat de ritus civils col·lectius en què puguem articular amb llibertat de pensament els valors ètics i estètics que ens defineixen com a societat. És el moment de demostrar que, ara més que mai, tenim necessitat de les arts escèniques per contribuir a alimentar el nostre esperit ciutadà. Per aquesta raó, els nombrosos teatres que tenim repartits per tot el territori no poden acabar esdevenint mers edificis buits, sinó que és fonamental que sapiguem convertir-los en autèntics espais de reflexió comuna que ens ajudin a vertebrar la nostra convivència col·lectiva i que inqüestionablement donin sentit a l'esforç social que els ha fet possibles. En moments en què determinats canvis de paradigma són necessaris i inevitables, cal

saber aprofitar aquests canvis des d'un esperit constructiu que els faci renovadors i regeneradors, treballant amb un gran rigor artístic que ens permeti no malbaratar res de tot el que ja tenim i que, a partir d'aquest 2013, ens haurà de fer més servei que mai.

Xavier Albertí

Director del TNC

Ens urgeix invertir en futur

L'any 2012 és història i encetem el 2013 en un context que no convida precisament a l'optimisme. Tampoc a la universitat, on el nou any serà dur i caldrà continuar fent esforços per encarar les limitacions que se'ns imposen per la conjuntura i preservar al màxim la qualitat universitària.

Les retallades en recerca i ensenyament superior contradiuen la convicció, social i política, que les universitats són part de la solució a la crisi. Podem contribuir a una sortida més equilibrada i sostenible amb innovació, producció científica i qualitat docent, que beneficini el teixit productiu i el mercat laboral. Però cal que se'ns consideri una inversió i no una despesa.

La inestabilitat de la normativa educativa i laboral posa en risc apostes com l'espai europeu d'educació superior, que s'han quedat sense els recursos i les condicions promeses. A més, en l'àmbit espanyol el recent esborrany de la Lomce (lleï orgànica per a la millora de la qualitat educativa) suposa un atac a la llengua catalana, element vertebrador i patrimoni dels territoris de totes les universitats que constitueixen la Xarxa Vives. Rebutgem el projecte de llei en els termes actuals i en demanem la

modificació, consensuada políticament, per tal que es respecti el nostre model educatiu integrador i de convivència entre llengües.

Les ombres són moltes, certament. La resposta a aquests temps difícils passa, més que mai, pel nostre dinamisme, per la innovació. Ens correspon identificar i aprofitar noves oportunitats, potenciant l'activitat universitària amb impactes acadèmics, científics, socials i econòmics. I aquesta resposta ha de ser compartida: necessitem més col·laboració, una estratègia de les 21 universitats de la Xarxa, que porten gairebé 20 anys desenvolupant projectes interuniversitaris i optimitant recursos. En aquesta crua, les xarxes universitàries són un valor afegit per trobar les millors alternatives i contribueixen a la projecció internacional de les universitats de Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Catalunya Nord, Andorra i Sardenya.

Enguany caldrà seguir cercant complicitats entre les universitats, la societat i l'empresa. Un nou impuls en el compromís per unes universitats de qualitat, sense les quals perdrem la multiplicació d'oportunitats que la nostra suma d'activitats genera en la societat. Cal apostar per l'educació superior, és urgent recuperar la inversió perquè invertir en universitats és invertir en futur.

Dídac Ramírez

President de la Xarxa Vives d'Universitats
Rector de la Universitat de Barcelona

Catalunya és més que unes balances fiscals

No cal posar-se un barret d'endeví per atrevir-se a preveure un 2013 molt difícil per al sector del llibre. A la desestabilització i la inseguretat que ha generat la irrupció de l'electrònica en l'ecosistema de la lletra impresa, cal sumar-hi ara una crisi econòmica que afecta tota la societat. No sé si altres sectors culturals són més forts, però en l'àmbit que ens ocupa cal dir que si el descens de la venda de llibres s'accentués o s'allargués gaire, es posaria en perill la supervivència de moltes llibreries i, fins i tot, editorials. Un bon nombre de llibreries ja han anat tancant i la majoria d'editorials s'han aprimat poc o molt, fins al punt de començar a fer mala ganya. Per altra part, no aclareix gens el panorama una administració afeblida i miop, que retalla les compres per a biblioteques i redueix les ajudes a l'edició, al mateix temps que penalitza el comerç de llibre electrònic amb un tribut de luxe que deu haver rebut l'aplaudiment dels que es lucren amb el piratisme. Per si tot plegat no fos prou, l'Estat que mantenim amb els nostres impostos està tirant endavant una llei d'educació que vol arraconar el català i sabotejar un sistema educatiu integrador, impeding així el foment d'una xarxa de lectors vital per a les nostres lletres.

Aquest 2013 farà trenta anys de l'aprovació de la llei d'immersió lingüística al Parlament, amb l'única oposició

de dos diputats. Eren els temps en què l'edició del llibre en català vivia una expansió primaveral i encomanadissa. Han estat dècades de molta feina, prou ben feta, en què la indústria del llibre en català s'ha professionalitzat de manera eficaç i la immersió lingüística ha consolidat un públic lector jove. Davant la tempesta perfecta que es congria, tocarà treballar més bé que mai, vigilant totes les baules de la cadena: dels creadors als lectors, passant pels editors, distribuïdors i llibreters.

La societat occidental viu una dolorosa crisi de model, amb l'afegit a Catalunya d'un replantejament polític històric. Ens calen creadors i pensadors que sàpiguin llegir i explicar el món que emergeix, que plantegin interrogants, que encenguin llums o que simplement ens acompanyin. És l'hora de l'escriptura i la lectura. De la cultura en general. Sempre hem mirat al món, però ara, a més, tindrem l'oportunitat que el món ens miri a nosaltres. S'ha de veure que el nostre país no és la Padània. Catalunya és molt més que unes balances fiscals.

Josep Lluch

Editor de Proa i Pòrtic

Reptes per al 2013

L'any més estressat de la nostra vida

No és el meu ofici fer pronòstics però, per bé o per mal, m'atreveixo a dir sense gaire risc d'equivocar-me que som davant del que serà un dels anys més estressats de la nostra vida. D'una banda, estrès econòmic i social, no tan sols per la crisi que —esperem-ho— tocarà fons i deixarà ferides socials profundes, sinó per les polítiques econòmiques europees, que centrifuguen els seus problemes cap a les perifèries més febles, i de la política econòmica espanyola —sí, diguem-ne “política”—, que centrifuga la seva incompetència cap als territoris més productius, com Catalunya, escanyant-nos fins a l'asfíxia. Com ha anat repetint el nostre govern, aquí les retallades ja han tocat os, mentre que a bona part de la resta d'Espanya tot just li han vist les orelles.

D'altra banda, el país viurà en una permanent situació d'estrès polític, amb sacsejades sovintejades. L'àmplia voluntat política que ha donat lloc a una

majoria parlamentària favorable al dret de Catalunya a decidir el seu futur, i que ha permès la constitució d'un govern que s'ha compromès a què es pugui exercir, serà sotmesa a una pressió mai no vista en els darrers trenta anys. L'Estat utilitzarà totes les forces, legítimes i il·legítimes, per evitar que aquesta vo-

“L'expectativa històrica de poder assolir un marc definitiu de llibertat nacional i profunditat democràtica, tindrà el país en la tensió necessària per superar el tràngol”

luntat pugui ser expressada, molt particularment intentant dividir la societat catalana. No estic segur que tots plegats siguem encara prou conscients del grau de virulència i les males arts que

s'utilitzaran, i només puc dir que tinc grans esperances en la maduresa dels catalans a saber-hi plantar cara sense deixar-se caure en les provocacions.

Tanmateix, i no sense molt de patiment i alguns trencaments personals i socials, crec que aquest 2013 la societat catalana demostrarà fins a quin punt està ben trenada per fer front a aquesta situació tan adversa. De la mateixa manera que el fracàs de l'Estatut del 2006 no va portar cap frustració col·lectiva, sinó una reacció popular a la recerca de nous i millors horitzons, ara, l'expectativa veritablement històrica de poder assolir un marc definitiu de llibertat nacional i profunditat democràtica crec que mantindrà el país en la tensió i l'alerta necessàries per superar el tràngol. No, l'Estat no ens dividirà socialment ni ens desmoralitzarà políticament.

En resum, si per a tots els que hem nascut després de la segona meitat del segle XX el 2013 pot ser l'any més

difícil que haguem viscut com a país, també crec que ens ajudarà a superar-lo el fet de saber que és el preludi, també, del que serà l'any més carregat d'esperança dels darrers tres-cents anys: el 2014.

Salvador Cardús

Sociòleg

2013 o la conquesta ciutadana del dret a l'habitatge

El febrer del 2009 naixia la PAH a Barcelona. En aquell moment el problema de les execucions hipotecàries era completament invisible, ningú en parlava, ningú es plantejava resistir a un desnonament i ningú sabia què era la dació en pagament. Han passat quasi quatre anys, i avui el tema ocupa les primeres pàgines de tots els diaris, es troba entre les deu principals preocupacions de la po-

blació segons el CIS i ha arribat a prioritat dins l'agenda política. Però el més important és com s'ha arribat fins aquí:

amb un moviment ciutadà que, des de baix cap amunt, ha articulat la gent afectada i el conjunt de la societat indignada, aconseguint no només denunciar el problema, sinó assenyalar responsables i, el que és més important, definir les solucions.

Ahora no podem ser triomfalistes. Cal ser conscients que el problema, lluny de resoldre's, s'ha agreujat. S'han produït 400.000 execucions hipotecàries des del 2007 i a tot l'Estat el nombre de desnonaments augmenta trimestre rere trimestre, fins a arribar als 532 al dia.

Davant una realitat tan crua la pressió social no ha fet més que augmentar i ha esclatat amb l'alarma generada per diferents casos de suïcidis relacionats amb un desnonament. Aquesta alarma ha forçat que el PP i el PSOE, fins ara sords i cecs

al drama dels desnonaments, haguessin de reaccionar. Malauradament ho han fet tard i, com sempre, amb arrogància i d'esquena a la ciutadania. Les mesures aprovades pel govern al novembre són completament insuficients i busquen només guanyar temps. Es limiten a una moratòria d'alguns desnonaments, que exclou la immensa majoria dels casos i no modifica el procediment hipotecari actual, responsable de condemnar les persones afectades a un deute per a tota la vida.

El problema, doncs, no s'ha resolt, però sí que podem afirmar que hi estem més a prop. Afortunadament la societat civil està més decidida que mai a encapçalçar la resposta, sense cedir a les amenaces ni els xantatges dels bancs. El 2013 començarà amb la recta final de la iniciativa legislativa popular que planteja la moratòria de tots els desnonaments d'habitatge habitual, la dació en pagament retroactiva i el lloguer social dels pisos buits en mans dels bancs; una ILP que ja té més de 750.000 signatures entregades i segueix fins a finals de gener, amb l'ambició d'arribar com a mínim al milió de firmes. Si el govern persisteix a no escoltar la ciutadania, es trobarà que la pràctica de la desobediència civil s'estendrà cada cop a més àmbits, i que el conjunt de la societat el farà directament responsable del patiment de milers de famílies. En definitiva, si el govern insisteix a formar part del problema, i no de la solució, fer caure el govern esdevindrà una prioritat de l'agenda social i política. Hi ha vides literalment en joc.

Ada Colau

Portaveu de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH)

Reptes per als 2013

Com afronta la justícia el 2013

L'any 2012 ha estat un any molt difícil per a la justícia. Immersa en una situació de crisi generalitzada, la justícia tampoc no n'ha escapat i ha viscut de forma molt directa les conseqüències d'aquesta crisi. L'accés a la justícia és un dret fonamental en si mateix, i tots els poders públics tenim l'obligació de promoure'l i garantir-lo. Les polítiques d'austeritat no poden ser una coartada per posar murs i barreres a aquells que se'n apropen per reclamar justícia.

Els membres de la carrera judicial, des dels magistrats, jutges, fiscals i advocats fins als funcionaris i treballadors de l'administració de justícia, ens hem fet visibles i ens hem unit a les queixes per la situació actual de la justícia, que creiem que és insostenible.

Les reformes proposades pel Ministeri de Justícia ataquen directament les bases i els fonaments de la justícia. La justícia és un servei per a tots els ciutadans, sense cap mena de distinció, i moltes d'aquestes reformes afecten directament els seus drets. Com a president del TSJC sí que vull destacar de forma molt especial i preocupant les reformes i situacions que han despertat gran problemàtica social, com són els casos de les taxes judicials i

dels desnonaments. La justícia és un dret del ciutadà, que ha de poder recórrer a ella sempre que ho necessiti, i les taxes són una barrera per a molta gent que veurà un impediment en el seu ús. D'altra banda, els desnonaments són un drama humà que els jutges vivim de primera mà i al qual no sempre podem respondre com ens agradaria o com la persona afectada esperaria. La manca d'una normativa adequada en aquest tema no ens permet donar una resposta més personalitzada a les necessitats de cada cas i els jutges patim profundament aquestes situacions a l'hora de resoldre.

Desitjo que en el nou any que comencem trobem solucions per a tots aquests problemes, que el ciutadà senti la justícia com a seva i que som al seu costat per ajudar-lo i que a ells ens devem i tenim la nostra raó de ser.

El ciutadà es mereix una justícia de qualitat, àgil i moderna. Cal que en aquest any que iniciem ens esforcem per redreçar la situació de la justícia i puguem oferir-li el que es mereix: una justícia de més qualitat en què la feina de tots quedi reflectida en el dia a dia, en una idea força que està començant a reeixir i que és que el ser-

vei públic judicial no és una despesa, sinó una inversió tant en termes socials com productius.

Durant l'any 2013 ens hem de comprometre a redreçar la manca de confiança dels ciutadans en les seves institucions, i molt especialment en la justícia.

Per això desitjo per aquest 2013 que ara comencem que es garanteixi l'accés a la tutela judicial efectiva i la protecció dels drets individuals i col·lectius de les persones, que es respecti la independència judicial, que la inversió social i productiva en justícia continuï i que, amb tot plegat, continuem oferint, dins de les possibilitats de què disposem, el millor servei públic judicial possible als ciutadans, mantenint el mateix compromís per part dels actors públics del servei.

Miguel Ángel Gimeno

President del TSJC

Cultura pública sostenible

La cultura –i l'art en especial– és un bé de primera necessitat, no un luxe. L'art ens ajuda a conèixer i comprendre el món en el qual vivim. Per tant, en un any crític, com sembla que serà el 2013, el coneixement del passat i del present que ens aporta l'art serà imprescindible per a prendre decisions que marcaran el nostre futur, com a individus i com a societat.

Transformació, adaptació i innovació han de ser conceptes clau el 2013 per abordar el canvi de model que l'actual context de crisi sistèmica requereix, també, al món de la cultura.

Més enllà d'aquests reptes que institucions i

agents culturals assumirem, és desitjable que la política cultural també es posicioni. Quina cultura volem? Quina cultura pública podem sostenir? En un moment de reducció (i ofegament) de les institucions que existeixen, com entenem que se'n creïn de noves? Aquest és el molt necessari debat, profund i honest que els estaments polítics han d'afrontar. Parlem de quin model cultural volem per a la cultura pública i quin paper ha de jugar aquesta en el futur que construïm. Temes tan rellevants com ara la pujada de l'IVA o l'encara esperada reforma de la llei del mecenatge tenen efectes immediats (i molt negatius) en l'ecosistema artístic. El món de l'art és un conjunt d'artesania, però a través d'institucions com ara els museus, juga un paper central en la indústria turística –atraient el turisme de qualitat–, alhora que ha d'ocupar un lloc central en la línia de l'educació.

Les experiències, els coneix-

ments i les narracions que l'art ofereix ajuden a forjar ciutadans millors, més cultes i més crítics. Per això necessitem la complexitat de la societat, perquè el museu el fem tots. I així ho hem de viure/veure tots plegats: com una veu nostra. Per a poder lluitar per un futur millor hem d'obrir la nostra mirada al món i el món, el museu, ens el posa a l'abast. Internacionalitzar la cultura catalana és una de les principals missions del MACBA i aquest és un altre dels patrimonis que el museu aporta a la ciutat i al país. Veuem com el Mediterrani i l'Orient Mitjà, més enllà de les metròpolis de poder actuals, adquiriran una gran rellevància artística i intel·lectual i Barcelona n'ha de ser una de les capitals. Les cultures estan vives quan estan en contacte amb altres cultures: una cultura aïllada és una cultura morta.

La cultura ens fa lliures, no hi podem renunciar. I l'any 2013, més que mai.

Bartomeu Marí

Director del MACBA

Els empobrits i els cursetistes

L'entrada al 2013 arriba en un moment marcat per la fractura social que, des de Càritas, ja anàvem anunciant des del 2009. Cada vegada més, les situacions de pobresa que no es van resoldre durant l'època de bonança econòmica s'estan cronificant, mentre que la pobresa no fa altra cosa que intensificar-se i ampliar-se. Les persones que durant els anys de bonança estaven en una situació de pobresa moderada (ara, la majoria) pateixen pobresa severa. Però la pobresa també s'ha fet més extensa en afectar la capa de població que explica: "Mai no hagués pensat que això em podria passar a mi." Són els empobrits, des d'empresaris fins a llicenciats superiors i persones del món de la cultura –alguna de les quals era mediàticament coneguda al seu moment.

Davant d'aquesta realitat, que aboca a la fragilitat milers de famílies, el 2013 hauria de ser l'any en què l'economia comencés a estar al servei de les persones. I no a l'inrevés, tal com ha passat fins ara: ens agradaria deixar de parlar de crisi i poder centrar-nos en les persones. Aquest seria un canvi substancial per poder abordar les causes de la pobresa i prioritzar, per fi, les polítiques socials.

A Càritas, però, som conscients que els grans problemes de la nostra societat requereixen la implicació de tothom. I, per això, continuem reclamant un consens entre totes les forces polítiques, socials i econòmiques: calen mesures efectives per evitar que les famílies perdin el seu habitatge. Igual d'urgent és assolir un pacte per a l'ocupació i promoure la formació a través de la feina. Perquè, si només organitzem cursos, acabarem per convertir els alumnes en cursetistes. És hora que els governs apostin per polítiques socials que quantifiquin els objectius a assolir.

A Càritas explorem noves vies per fer front a les noves necessitats socials: fer de mediadors amb les entitats financeres, facilitar el lloguer social, promoure la prevenció de la pobresa infantil, formar els joves en habilitats prelaborals, oferir formació que inclogui pràctiques... Són projectes i iniciatives que sempre posen la persona (i la seva dignitat) al centre: escoltant-la, acollint-la i orientant-la per intentar que recuperi l'esperança. En aquest sentit, el temps compta molt. Perquè les persones que estan patint, tan a prop nostre, sovint se senten immerses en una cursa contrarellotge per poder cobrir les seves necessitats bàsiques i les de la seva família. De fet, el 28% de les persones que atenem no té cap tipus d'ingrés, i el 69% està a l'atur, fets que comporten una gran pressió i angúnia vital.

Per això, més enllà de previsions de futur, ens preocupa el mentrestant. Ens inquieta no poder atendre noves peticions d'ajuda, perquè les persones que estem atenent (gairebé 60.000 al llarg de 2012) necessiten més quantitat d'ajudes i serveis. La generositat de la ciutadania no s'afebleix, però, en tot cas, una part de l'estat del benestar no pot continuar acomodant-se en entitats com ara Càritas, que cobreixen el 90% de la seva despesa amb els donatius de particulars.

Jordi Roglà

Director de Càritas Diocesana de Barcelona